

stemningen vist nok vil lade sig bestemme af Interesser, forstaar jeg heller ikke, hvorledes man vil kunne sige, at den fattigere og ringere stillede Del af Befolkningens Interesse mindre skal have Lov til at give sig Udtryk og blive hørt end deres, som tilfredsstiller Koloniallovens Censusbetingelser. Man har sagt i Landstinget, at det var ganske naturligt og rimeligt at gaa frem som foreslaaet, fordi det var det Maal af Stemmeret, der var givet de vestindiske Øers Befolkning, men det Standpunkt forekommer mig saa meget mindre at kunne lade sig hævde her, som Forholdet i den Henseende var ganske det samme, den Gang der i Januar Maaned 1868 blev stemt paa St. Thomas og St. Jan om Afstaaelsen. Den Gang havde vi ogsaa et Kolonialraad, ogsaa en Kolonialforfatning i Vestindien, men jeg tror ikke, det faldt nogen ind herhjemme at begrænse Afstemningen til dem, der vare Vælgere til Kolonialraadet. Allerede den Gang var Opfattelsen af Folkeafstemningens Betydning og af hvem, der har moralsk Ret til at deltage i den, naar den overhovedet skal ske, saa fastslaaet, at jeg i hvert Tilfælde ikke mindes, at der rejste sig nogen som helst Røst for at begrænse Afstemningen til Kolonialraadsvalgerne eller til en hvilken som helst ved Besiddelse eller paa anden særlig Maade begrænset Klasse af Befolkningen. Man har i Pressen og ogsaa Rigsdagen peget paa det uheldige Præcedens, det skulde være med Hensyn til det nordslesvigske Spørgsmaal at afstaa en dansk Koloni uden foregaaende Afstemning. Hvis dette Hensyn har været i nogen Maade bestemmende for dem, der have udpønsset den ejendommelige Afstemningsmaade, som foreslaas fra Landstingets Side, forstaar jeg det endnu mindre end fra noget som helst andet Synspunkt. Hvis der var noget Præcedens, der kunde være farligt og ødelæggende for den danske Sags Interesser i Nordslesvig, var det den, om vi ville give Eksempel paa en Folkeafstemning, som vi ville anse for bindende og rigtig og som kun skulde omfatte en lignende Del af Befolkningen som den, der vil komme til at stemme her som Kolonialraadsvalgere. Alene det, at mellem  $\frac{1}{3}$  og  $\frac{1}{4}$  af disse Vælgere, saa vidt mig bekendt, er Embedsmænd, viser jo straks, hvor umuligt og fordærveligt et saadant Præcedens vilde virke overført netop paa nordslesvigske Forhold. Jeg anfører dette, fordi man netop fra den Side, hvorfra dette Forslag er udgaaet, har slaaet saa stærkt paa disse Streng.

Altsaa for mig staar det saa klart som for nogen, at denne Betingelse er absolut uantagelig, og at, hvis den fastholdes fra Landstingets Side, betyder det nej til Traktaten og betyder afgjort, at de Herrer, der fastholde Betingelsen, have det fulde politiske Ansvar for Følgerne af dette Nej.

Det er imidlertid mit Haab, at Landstinget vil følge den samme Forsonlighedens og Fordragelighedens Vej, som man i dette Spørgsmaal altid har ønsket at følge i Folketinget, og som der særlig er blevet givet Vidnesbyrd om i Dag ved det Forslag, som her foreligger. Det er, som den ærede Ordfører med Rette fremhævede, en Indrømmelse fra Folketingets Flertals Side. Den Gruppe, jeg tilhører, har haft det ligesom andre Grupper i denne Sal, at nogle have været for Folkeafstemning, andre have ment, at det var rigtigt ikke at foretage nogen saadan Afstemning, men ubestrideligt er det jo, at det store Flertal i denne Sal har stemt imod at gøre Afstemningen til Betingelse for at godkende Traktaten, og det er, som den ærede Ordfører fremhævede, en Indrømmelse, og en betydelig Indrømmelse, fra Folketingets Flertals Side, at man stiller et Forslag som dette. Jeg haaber, som sagt, at man fra Landstingets Side vil vise en lignende Fordragelighedens Aand. Der er intet Spørgsmaal, hvor det baader os saa lidt at strides længe og bittert som i et Spørgsmaal som dette, der i et lille Land peger ud ad mod Udlandet og har stærkt med Udlandet at gøre. I et saadant Spørgsmaal skal indre Strid saa vidt muligt undgaas, og der maa bringes større Ofre for at afværge den end i et rent indre Spørgsmaal. Jeg haaber, at Landstinget ogsaa vil have Øret aabent for Betragtninger som disse og efterkomme det gode Eksempel, som Folketinget har vist.

Jeg kan paa den Gruppens Vegne, jeg tilhører, sige, at vi kunne alle tiltræde det Forslag, som her foreligger, nogle af os maaske som en Indrømmelse, andre som det i og for sig rette, men det, det kommer an paa, er, at vi alle kunne tiltræde det, og jeg skal altsaa saa varmt, som jeg formaar, anbefale Tingets ærede Medlemmer at stemme derfor i Haab om, at den Vej, der her er indslaaet, maa føre til en hurtig og tilfredsstillende Løsning af dette Spørgsmaal, om hvilket der nu er kæmpet længe nok.

**Hammerich:** Da denne Sag var til Behandling forrige Gang, angav jeg saa